

Слободан Томовић, "ФИЛОЗОФИЈА ОТКРОВЕЊА", НЛП "Побједа",
Библиотека "Луча микрокозма", Подгорица, 1997. г.

"Ум тежи уму, светио извору светлости и човјек живоме Богу"

"Човјеку су истовремено потребне обје истине: научна и
Божанска"

/Слободан Томовић: "Филозофија откровења"/

Књига проф. др Слободана Томовића "Филозофија откровења" у исти мах представља и филозофско и богословско најквалитетније шtivo. У њој се саопштавају истине богословског мишљења, филозофије религије, филозофије историје, историје хришћанства, антропологије, аксиологије, онтологије, етике... То је јединствен пишчев поглед на свијет, преглед његових схватања темељних питања хришћанске културе, који је идејно комплементаран са три његове претходне студије *Јесмо ли сами, Бог је створио животи и Христос моја истина*.

Човјеку је од почетка Бог усадио живу, разумну, боголику душу са њеним непромјенљивим функцијама, са крајњим циљем да сједини Онога који ствара и створено слободним пристанком покајаних, преумљених, прочишћених боголих створења. Једино је садржај искуства промјенљив. У овом смислу аутор образлаже основне структуре људског бића. Једна од константи човјековог друштвеног развоја је вјера у вјечни живот. Идеја бесмртности је подједнако стара колико и човјек. Говор је један од најјачих доказа постојања урођене, живе и разумне људске душе. И шисмо је наставак оног првобитног записа који је Господ створитељ већ у постању уградио и утемељио у човјековој души. У искону је, дакле, Све. А у почетку Бога бјеше Божја ријеч, која је сав смисао Христовог учења. Бога нико није видио, али га је јасно чуо преко ријечи кују је Исус људима донио. Христос је рекао: "Небо и земља ће проћи, али моје ријечи никад неће проћи". Преко свог Сина и Светога Духа, Бог је Објавом открио човјеку метафизику Постања и упутио га у смисао вјечног живота и долазак небеског царства. Рођењем Божјег Сина, Богочовјека (двје

савршене природе у једној ипостаси) Христа (прије свих вјекова, тј. прије времена) и Његовим отјеловљењем отпочела је нова епоха човјечанства. Аутор констатује да у историји цјелокупне човјекове мисли, ниједан исказ о Богу нема чистоту, јасност и пунину Објаве на брду Хориву. А Господ рече Мојсију. "Ја сам онај који јест". Путем Објаве личност Бога сусрела је личност човјека. Господ се као личност гласом представио, објавио човјековој личности у својству некога који једини и одувјек Јесте апсолутно слободног Духа, самосвијести, савршенства, свемоћи, креатора видљивог и невидљивог, појавног надпојавног свијета. Кад Бог не би показао вољу да самог себе саопшти човјеку у виду Откровења, сви би наши умни напори завршили без резултата. Глас са Хорива није ништа друго до најјаснији позив упућен човјеку, круни својега дјела, од Божје стране. Аутор уједињује у једну цјелину Откровење и ум, логику, теологију и филозофију, науку и религију, научну и божанску истину. Сваки је на губитку, каже он, ко у себи не чује оба гласа. Заправо, то је један исти, Божји глас у нама, и ради нас. У овом смислу, смислу помирења науке и религије, ова књига је наставак пишчевих ранијих књига, посебно "Бог је створио живот". Откровење није против логичких принципа, Оно их надилази. Правила ума не искључују Откровење, већ Оно долази уз њихов пристанак. Синајске таблице прецизирају човјекове дужности и забране у погледу моралних престапа. Оне, као и глас са Хорива, објављују и обзнањују Створитеља свијета. Заједно са Објавом на брду Хориву и Синајским декалогом из Старог Завјета, Бесједа на Гори - која представља суштину Христовог учења - чини нераздијелено тројединство. Аутор истиче да ова три стадијума људске духовности чине три гранична стуба цивилизације. Христову личност промишљамо на шест посебних аспеката: предвјечног, ипостасног живота Сина, логосног отјеловљења Сина уз присуство Светога Духа, Богочовјечанске дјелатности Сина помоћу Светога Духа, распеће Сина Божјег и искупљења људских гријехова, васкрсења у вјечни живот, трети дан по свједочанству јеванђеља, посттјелесног живота Божјега Сина и Његовог мјеста у есхатому. Са Христом је дефинитивно смрт изгубила смисао. "Васкрсењем смрт си поразио". Аутор образлаже врло важно питање Свете тројице. Син и Свети дух су лица Божја која са Богом чине Једно, заједницу која је по суштини један Дух. У Светој Тројици састоје се три савршене ипостаси у истој природи. Хришћанска наука је на ипостасном суштинству Свете тројице утемељила цјелокупни поглед на свијет.

Аутор говори о Христовој цркви, Одречној, апофатичној теологији као највишем виду богопознања (за разлику од позитивне, катафатичне теологије), Духу саборности, Царству небеском, Симболу вјере, Хришћанској радости, Духу истине, Каину и Авељу, Тајни историје, Откровењу и обнови свијета, Тајни црквеног предања, Хришћанском

Истоку и Западу, Молитви Господњој, Световној и духовној симфонији, Хришћанству и социјалној правди, Еутаназији-одсуству хришћанског васпитања, Божјој благодати, Бесмртности и моралу, Тајни црквеног предања, Откровењу-јемству онтологије и парадоксима савремене антрополошке онтологије, Светости и савршенству, Божјим дејствима-енергијама по којима знамо да Бог, апсолутни творац и Сведржатељ јесте, Свјетлосној теофанији-једној од најзначајнијих идеја у хришћанској традицији, Тајном живота Бога, Знању и Објави (Знања нас воде злу и добру истовремено, Објава искључио добру.. Објавом своју генетику вежемо за Творца свијета и његова правила, а своју душу изузимамо из склопа ДНК материјал, истиче аутор)... Нема практично ни једног кључног богословског и теолошког, православног и уопште хришћанског појма који није свестрано и исцрпно анализиран и представљен. "Филозофија откровења" даје суштинске информације о историјском развоју хришћанског погледа на свијет и хришћанске религије. У одредници - "Проблематизовање свјетског зла", аутор подсјећа да зло не потиче од Господа већ од човјекове несавршене природе. Бог је створио несавршеног човјека да би могао кроз Закон усавршавати и Себи призвати. Значи да Бог није створио гријех, већ човјека који гријеши. Да би се човјек усавршио, морао је најприје бити несавршен. Пробематизујући предвјечни план стварања Бога живог, аутор поручује да је идеја Спасења једна од највеличанственијих у историји људског рода, а само Спасење његова круна. Аутор афирмативно пише о прихваћању Страшног суда, о појавама јеретичких учења (јер се у оштрим споровима кристалисао јединствени хришћански поглед на свијет), о новом животу васкрслог Богочовјека..

Аутор је досљедан и када размишља о односу Творца према историјским процесима. Бог не може бити одговоран за побједу тиранског нагона. Све што је урађено у историји било добро или зло, учињено је по Закону. Хришћански казано, испуњаван је Закон до последњег слова. У књизи се износи мишљење да су од самих почетака историје освајачки народи били њен катализатор. Сваки освајачки подухват, без обзира на то како је завршен, рађа нове плодове на дрвету живота. Сви ратови револуције, у функцији су обједињавања човјечанства у једну свјетску заједницу. Ма колико је то парадоксално и неприхватљиво да Зло у крајњој инстанци служи и гради Добро, тако је - јер ми тајне Божје планове не можемо докучити. Зло се прије или касије слама - дакле, и кроз ратове и револуције и свеукупно људско зло, историјски процес се реализује. Аутор пише, у овом дијелу на трагу његове књиге "Бог је створио живот". сљедеће: "Правац развоја историје је усмјерен истом законитошћу којом један организам пролази своје генески уцртане фазе". Књига "Филозофија откровења" је величанствена фреска људског постојања у цјелини,

његовог и видљивог и невидљивог свијета. Као таква за човјека има снагу Божје самообјаве.

мр Горан Секуловић